

2023-02-23
Ju2023/00475

Justitiedepartementet

länsstyrelserna

Uppdrag att utveckla det regionala stödet till kommunerna i det brottsförebyggande arbetet

Regeringens beslut

Länsstyrelserna får i uppdrag att utveckla det regionala stödet till kommunerna i det brottsförebyggande arbetet, med utgångspunkt i länsstyrelsernas uppgifter enligt förordningen (2016:1258) om regional samordning inom det brottsförebyggande området.

Länsstyrelserna ska i samarbete med Brottsförebyggande rådet (Brå) utveckla ett samordnat, behovsanpassat och praktiskt stöd till kommunerna i det brottsförebyggande arbetet i hela landet.

Länsstyrelserna ska lämna en gemensam redovisning till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 20 oktober 2023, den 31 mars 2024 och den 31 mars 2025. Redovisningen ska inkomma senast den 20 oktober 2023 ska innehålla ett förslag på genomförandeplan för arbetet 2024. Redovisningarna därefter ska innehålla en beskrivning av vilka åtgärder som respektive länsstyrelse har vidtagit samt en sammantagen analys och bedömning av dels vidtagna åtgärder, dels behovet av fortsatt utvecklingsarbete. Redovisningarna ska även innehålla information om hur finansieringen från anslag 1:14 *Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete* har fördelats mellan länsstyrelserna och hur medlen för föregående år har använts. Länsstyrelsen i Västerbotten ska svara för samordning och samlad redovisning av uppdraget.

Bakgrund

I det lokala brottsförebyggande arbetet har kommunerna en särskilt viktig roll. För att säkerställa att kommunernas brottsförebyggande arbete är

prioriterat, effektivt och kunskapsbaserat beslutade regeringen i december 2022 propositionen Kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete (prop. 2022/23:43). Lagförslaget innebär att kommunerna ska ta fram en lägesbild över brottsligheten i kommunen och utifrån denna ta ställning till behovet av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan. Den föreslagna lagen innebär också att kommunerna ska ta visst ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet och inrätta en samordningsfunktion. Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli i år.

Länsstyrelserna har i uppdrag att stödja och bidra till regional samordning av brottsförebyggande arbete enligt förordningen om regional samordning inom det brottsförebyggande området. Enligt förordningen ska länsstyrelserna stödja utvecklingen av ett kunskaps- och problembaserat lokalt och regionalt brottsförebyggande arbete, bidra till att samarbete och erfarenhetsutbyte mellan berörda aktörer utvecklas på lokal och regional nivå, stödja kompetensutveckling och gemensamma tvärsektoriella utbildningsinsatser, samt stödja och initiera kommunöverskridande brottsförebyggande åtgärder. Länsstyrelserna har även uppgifter och uppdrag inom näralliggande områden som mäns våld mot kvinnor, alkohol- och drogförebyggande arbete, föräldraskapsstöd och krisberedskap.

För det brottsförebyggande arbetet disponerar Länsstyrelsen i Örebro län 25 miljoner kronor årligen från anslag 1:14 *Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete*, som fördelas till landets länsstyrelser. Länsstyrelsernas medel för brottsförebyggande arbete förstärks 2023 med 11 miljoner kronor och från och med 2024 med 21 miljoner kronor.

Skälen för regeringens beslut

För att stoppa nyrekrytering till kriminella nätverk och tränga tillbaka den brottslighet som blivit alltmer samhällshotande krävs ett strukturerat och långsiktigt brottsförebyggande arbete i hela samhället. En annan viktig prioritering är att förebygga mäns våld mot kvinnor.

Kommunernas breda uppdrag innebär att de tillsammans med Polismyndigheten utgör kärnan i det lokala brottsförebyggande arbetet. Även andra myndigheter, regioner, civilsamhälle, akademi och näringsliv m.fl. har viktiga roller.

För en effektiv implementering av den kommande lagen om kommunernas brottsförebyggande ansvar och ett stärkt lokalt brottsförebyggande arbete generellt är det viktigt att kommunerna erbjuds ett ändamålsenligt stöd. Länsstyrelsernas brottsförebyggande arbete fyller en viktig roll i att stärka stödet till kommunerna och utveckla ett lokalt, strukturerat och kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete. Länsstyrelserna bidrar också till regional samordning och utgör en länk mellan den lokala och den nationella nivån. Brå har en viktig roll i att stärka det nationella stödet till kommunerna och utveckla ett strukturerat och kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete på lokal nivå. Av en utvärdering av Statskontoret (Ju2020/02083) framgår dock att rollfördelningen mellan myndigheter upplevs som otydlig och att det finns olika uppfattningar om vad som ingår i de regionala samordnarnas uppdrag.

Enligt Brås årliga uppföljning Det brottsförebyggande arbetet i Sverige (2022) har strukturen för det regionala brottsförebyggande arbetet blivit alltmer etablerad. De kommunala samordnare som fått stöd från länsstyrelserna har också i större utsträckning genomfört kartläggningar, orsaksanalyser och uppföljningar än de som inte fått stöd. I den mån länsstyrelserna ger kommunerna stöd för kommunöverskridande åtgärder påverkar det också kommunernas förutsättningar att genomföra sådana.

I betänkandet Kommuner mot brott (SOU 2021:49) föreslås att det nationella och regionala stödet till kommunerna ska utvecklas med anledning av den nya lagen. Även Brå bedömer att stödet till kommunerna behöver utökas. Enligt slutredovisningen av uppdraget att vidta förberedande åtgärder avseende införandet av ett lagstadgat ansvar för kommunerna för brottsförebyggande arbete (Ju2022/02969) behöver de aktörer som ger stöd till kommunerna bli bättre rustade och ett långsiktigt, mångsidigt och gemensamt stöd till kommunerna behöver byggas ut. Framför allt ser Brå behov av ett utökat stöd till kommunerna bestående av breddade och specialiserade utbildnings- och informationsinsatser, utvecklat operativt stöd och konsultativ återkoppling. Länsstyrelserna uppger enligt samma redovisning att det operativa stödet till regional och lokal nivå är prioriterat.

Regeringen bedömer sammantaget att det stöd som länsstyrelserna ger kommunerna behöver utvecklas och att såväl den nationella som den regionala nivån har förmåga att ge olika typer av stödinsatser som i högre utsträckning motsvarar kommunernas skilda behov.

Närmare beskrivning av uppdraget

För att statliga myndigheters stöd i det lokala brottsförebyggande arbetet ska bli så effektivt som möjligt ska länsstyrelserna i samarbete med Brå utveckla ett samordnat, behovsanpassat och praktiktäna stöd till kommunerna i hela landet. Förutsättningarna för att den kunskap som Brå och andra statliga myndigheter tar fram och sprider på området når ut till och tillämpas av kommunerna ökar, om länsstyrelserna bidrar till att erbjuda ett mer kontinuerligt stöd som är anpassat efter den enskilda kommunens behov och förutsättningar.

Länsstyrelsernas och Brås stöd till kommunerna i det brottsförebyggande arbetet ska i sin helhet omfatta t.ex. målgruppsanpassad utbildning och förmedling av kunskap, handledning och annan rådgivning, stöd i tillämpning av metodstöd och fördjupat stöd gällande särskilda utmaningar. Stödet behöver utvecklas bl.a. i syfte att stärka kommunernas förutsättningar att uppfylla de krav som den nya lagen kommer att ställa vad gäller samordning och framtagande av lägesbild och åtgärdsplan.

För att utveckla stödet till kommunerna behöver Brå och länsstyrelserna utveckla sitt samarbete ytterligare. Länsstyrelserna ska inom ramen för uppdraget även fortsätta att utveckla samordningen sinsemellan och samverka med andra aktörer, till exempel Polismyndigheten och aktörer inom civilsamhälle, akademi och näringsliv.

På regeringens vägnar

Gunnar Strömmer

Johanna Granfors

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Socialdepartementet/SOF

Finansdepartementet/BA, K, SFÖ

Utbildningsdepartementet/GV, S, UH

Arbetsmarknadsdepartementet/JÄM

Brottsförebyggande rådet

Polismyndigheten

Sveriges Kommuner och Regioner